

Školní vzdělávací program pro školní družinu

„OD HRANÍ K VĚDĚNÍ“

**MASARYKOVA ZÁKLADNÍ ŠKOLA
A MATEŘSKÁ ŠKOLA
BRODCE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
RUDÉ ARMÁDY 300**

Masarykova základní škola a mateřská škola Brodce, příspěvková organizace

Rudé armády 300 294 73 Brodce
tel.: 326312233, skola@zsbrodce.cz, www.zsbrodce.cz

ředitel školy Mgr. Josef Šimůnek

forma hospodaření: příspěvková organizace
IČ.: 70933057

Zřizovatel: OBEC BRODCE
Dobrovická 34 tel.: 326312225
starosta@brodce.cz www.brodce.cz

Platnost: od 1.září 2017

V Brodcích 28.8. 2017

VERZE DOPLNĚNÁ O DÍLČÍ INFORMACE NA ZÁKLADĚ DOPORUČENÍ ČŠI, PLATNÁ OD 1.1.2012 A ÚPRAVY RVP Z ROKU 2016 A 2017
Č.j.: ŠB-05/2017

Charakteristika školní družiny

Školní družina realizuje výchovu vzdělávání a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti ŠD, umožňuje žákům přípravu na vyučování. Práce ŠD je zcela samostatnou oblastí výchovně - vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Školní družina Masarykovy základní školy a mateřské školy má kapacitu 90 dětí.

Má dobře vybavené vlastní prostory v přízemí staré budovy základní školy.

Školní družina zajišťuje též provoz ranního oddělení družiny.

Materiální podmínky ŠD

Školní družina má k dispozici samostatné oddělené prostory – 3 místnosti pro odpočinek a hraní, Dále je ŠD vybavena množstvím her, stavebnicemi, časopisy a příruční knihovnou. Prostory jsou využitelné pro výtvarné a pracovní činnosti. Pro ostatní činnosti mohou využívat školní prostory, sportoviště v areálu školy a veškerá herní zařízení v areálu. K dispozici mají i dětské hřiště, které vybudovala obec v blízkosti školy. Okolní příroda - lesy a luka v nejbližším okolí školy, nabízejí širokou škálu možností vyžití. Pedagogičtí pracovníci se stále snaží zlepšovat a doplňovat materiální podmínky, zejména obnovu her a stavebnic a pomůcek pro výtvarné činnosti, Prostory ŠD jsou vybaveny novým nábytkem.

Personální podmínky

Zájmové vzdělávání žáků je řízeno třemi kvalifikovanými vychovatelkami s pedagogickým vzděláním a dlouhodobou praxí. Vychovatelky se pravidelně vzdělávají na seminářích a v rámci samostudia.

Ekonomické podmínky

Úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině je stanovena na 200,- Kč měsíčně. O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitel školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, zejména v případě dětí, žáků nebo studentů se sociálním znevýhodněním (viz příloha Vyhláška o úplatě ŠD).

Dalšími finančními zdroji je příspěvek od zřizovatele na provoz a finanční příspěvek státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje.

Náklady na provoz školní družiny jsou hrazeny z příspěvku obce, který tyto potřeby pokrývá v plné výši.

**Podmínky
bezpečnosti práce
a ochrany zdraví,
za nichž se
vzdělávání
uskutečňuje**

Podmínky hygienické a bezpečnostní:

Činnosti spontánní a řízené se prolínají, jejich skladba respektuje psychosociální podmínky výchovně vzdělávací práce školní družiny.

Žáci odcházejí na oběd s paní vychovatelkou v 11,15 hodin, ostatní žáci, kteří končí výuku později, přicházejí do družiny po obědě.

Pitný režim je zajištěn ve školní jídelně do 13,30 hodin, souběžně i ve školní družině.

Prostředí užívaných prostorů vyhovuje hygienickým normám. Pomůcky, hry a hračky splňují požadavky bezpečnosti. Žáci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazů, zvláště při pohybu na schodech a pobytu venku. Soustavná péče je věnována i chování v silničním provozu a dopravní výchově. Výrazně jsou označeny nebezpečné části využívaných prostor – schodiště.

V budově je umístěna lékárnička, jejíž vybavení je pravidelně kontrolováno.

Psychosociální podmínky:

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenost a partnerství. Žáci jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii, spolupráci a pomoci druhému.

Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince.

Náplň činností je věkově přiměřená, hodnocení žáků je motivující a respektující individualitu účastníků, vždy zohledňuje individuální možnosti a individuální pokrok a je pro žáky dostatečnou zpětnou vazbou.

Činnosti ve školní družině obsahují činnosti zaměřené na problematiku ochrany před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Se žáky jsou prováděny rozhovory a besedy o problematice patologických jevů, využívá se také audiovizuální techniky.

Účastníci vzdělávání ve školní družině se spolupodílejí na životě zařízení – učí se sami řídit svoji činnost i činnost ostatních a učí se provádět následné hodnocení činnosti.

Rodiče žáků jsou včas informováni o činnosti školní družiny prostřednictvím notýsků, nástěnky školní družiny a webových stránek školy.

**Podmínky
přijímání,
průběhu a
ukončování
vzdělávání žáků**

Zákonní zástupci přihlašují žáka formou zápisního lístku, kde jsou časově vyznačeny odchody žáka a osoby, kterým je předáván. Kapacita ŠD je 90 žáků. O zařazení dětí rozhoduje ředitel školy až do naplnění kapacity podle kritérií uplatněných v následujícím pořadí:

- žáci 1., 2. nebo 3. ročníku základní školy

- žáci, kteří žijí ve společné domácnosti pouze s jedním rodičem, který je zaměstnán
- žáci dojíždějící
- datum podání přihlášky

Ukončení docházky v průběhu školního roku musí být provedeno písemně.

Při nevyzvednutí žáka ze ŠD do konce provozní doby ŠD se vychovatel telefonicky spojí se zákonnými zástupci žáka a dohodnou se na způsobu předání.

Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně, k pravidelné docházce však mohou být přijati i žáci druhého stupně, pokud oddělení nedosáhlo limitujícího počtu žáků.

Činností družiny se mohou zúčastňovat i žáci nezařazení do družiny, pokud se v nich neúčastní plný počet zařazených žáků stanovený pro oddělení

Podmínky pro přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Účastníci zájmového vzdělávání žák s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou integrováni do oddělení školní družiny. Vychovatelky družiny úzce spolupracují s výchovnou poradkyní školy.

Specifické cíle pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- činnosti respektující možnosti žáka
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka

Rozvoj mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku studijního materiálu, přístupu k internetu, individuální práci se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti. Vychovatelky spolupracují s výchovnou poradkyní.

Vhodné zájmové aktivity:

- literární a výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické, přírodovědné a společenskovední soutěže
- umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu
- umožnění navštěvovat zájmové kroužky školy se staršími dětmi

Formy, délka a časový plán zájmového vzdělávání

Formy vzdělávání:

Činnosti ve školní družině se člení na:

1, Pravidelná činnost

je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.

2, Příležitostné akce

nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to např. besídky, návštěva divadelních představení, exkurze, turistické výlety.

3, Spontánní aktivity

zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry v rámci ranní ŠD, v období před odpoledním odchodem z ní.

4, Odpočinkové činnosti

obsahují klidové činnosti (poslechové, individuální hry, klid po obědě), ale též aktivní odpočinek (relaxační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování - např. závodivé hry při pobytu venku či v tělocvičně.

5, Příprava na vyučování

zahrnuje především didaktické hry, tématické vycházky a další činnosti jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

Délka a časový plán vzdělávání

Délka vzdělávání ve školní družině je stanovena na jeden školní rok, protože každý rok se složení žáků ve ŠD mění. ŠVP současně umožňuje pružně reagovat na skutečnost, že část žáků navštěvuje školní družinu 2 – 3 roky a přiměřeně k tomu obsah upravovat v rámci daných tematických plánů.

USPOŘÁDÁNÍ DNE

6.15-7.30	příchod účastníků, hry spontánní aktivity
11.15-11.50	oběd
11.50-13.00	pobyt ve třídě dle týdenního plánu
13.00-14.30	pobyt v přírodě, hry, sportovní aktivity, poznávání okolí
14.30-16.45	hygiena, spontánní aktivity odpočinek, diferencovaný podle potřeb účastníků, postupný odchod účastníků

Pro konkretizaci obsahu činnosti a příležitostných akcí je zpracován plán práce na daný školní rok.

Cíle vzdělávání

1: rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení

- podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu
- systematicky rozvíjet řečové dovednosti dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti , které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení
- motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe
- rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání
- rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.

2: osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost – předpokladem naplňování je:

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv , rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi
- v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sblížení.

- 3:** získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí – předpokladem naplňování je:
- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb
 - vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry
 - vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé)
 - vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá.
- 4:** vychovávat k smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času – předpokladem naplňování je :
- pestrost ,přiměřenost a vhodná motivace činností
 - rozvíjení individuálních zájmů dětí
 - spolupráce dětí při výběru činností

Kompetence žáků

- a) kompetence k učení
- b) kompetence k řešení problémů
- c) komunikativní kompetence
- d) sociální a interpersonální kompetence
- e) občanské kompetence
- f) kompetence k trávení volného času

Ad a. Kompetence k učení:

učí se s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, získané vědomosti dává do souvislostí, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

Ad b. Kompetence k řešení problémů:

všímá si dění i problémů a tyto mu jsou motivací k řešení dalších problémů a situací, při řešení situací užívá logických, matematických i empirických postupů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje

správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení. Započaté činnosti dokončuje.

**Ad c.
Komunikativní
kompetence:**

ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Komunikace je kultivovaná.

**Ad d. Sociální a
interpersonální
kompetence:**

samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

**Ad e Činnostní a
občanské
kompetence**

učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, dbá na své osobní zdraví i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské)..

**Ad f. Kompetence
k trávení volného
času:**

orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

Obsah vzdělávání

Školní družina vycházela při zpracování ŠVP z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Obsahuje pět témat:

Místo, kde žijeme

Lidé kolem nás

Lidé a čas,

Rozmanitosti přírody

Člověk a jeho zdraví.

AD 1. Místo, kde žijeme

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Seznámení se s okolím školy a prostředím školy</p> <p>Vycházky do okolí, orientace, poznávání památek, bezpečná nejkratší cesta do školy, pravidla chování na komunikacích v obci.</p> <p>Četba pohádek, pověstí, společné vyprávění, malování pohádek a jejich volná dramatizace.</p> <p>Prohlubování znalostí obce (názvy ulic, místní památky), poznávat místní zvláštnosti, změny v okolí.</p> <p>Péče a udržování čistoty okolí školy.</p>	<p><u>Obec</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - obecní úřady a důležitá místa v obci (obchody, pošta, knihovna....) - besedy na téma změny mého okolí, orientace v místě bydliště (a v jeho blízkém okolí) - vycházky do okolí školy <p><u>Škola</u></p> <p>Nejkratší bezpečná cesta do školy, (dopravní značky, přechody...).</p> <p>Seznámení s prostředím školy (estetika prostředí – čistota a výzdoba prostor školy), seznámení se s řádem školní družiny.</p> <p><u>Domov</u></p> <p>Vyprávění o významu slova, vlastní zážitky, ilustrace, povídání o domově, můj dům- můj hrad, pomoc při úklidu .</p>	<p>Tématické vycházky (např. obecní úřad, knihovna, příroda v okolí, okolní obce).</p> <p>Prohlídka prostor školy (např. ředitelna, sborovna, školní kuchyně).</p> <p>Den Země – sběr odpadků v okolí školy.</p> <p>Dopravní soutěž.</p> <p>Kolektivní dílo motivované vycházkou,</p> <ul style="list-style-type: none"> - přírodní prvky (park, les, ...), - besídky a odpolední akce (Sportovní odpoledne).

Ad 2. Lidé kolem nás

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Osvojování a dodržování základů společenského chování dodržování pravidel stolování, správné používání příborů (zdravení, úcta ke starším, stolování).</p> <p>Vytváření kladného vztahu ke spolužákům, pozitivního klimatu v oddělení urovnávání sporů každodenních konfliktů mezi dětmi, (učit se naslouchat, vycházet spolu bez násilí).</p> <p>Kolektivní, míčové, stolní a společenské hry, vytváření dobrých vztahů mezi kamarády, pomoc, empatie.</p> <p>Dodržování řádu školní družiny a školní jídelny, moje práva a povinnosti.</p> <p>kamarádský vztah mezi všemi dětmi, předcházení šikaně Atletické závody</p> <p>Jízda zručnosti</p>	<p><u>Rodina</u> Úcta k rodičům, starým lidem, sobě samým, výstavky a malování obrázků, fotografie (jak rostu, moje rodina), výrobky – dárky pro blízké.</p> <p><u>Škola</u> Úcta ke každému povolání – pozorování různých zaměstnání lidí a poznávání jejich významu pro život v společnosti (pexesa, puzzle, námětové hry, kvízy, rozvíjení jemné motoriky...).</p> <p>Vztah k handicapovaným dětem – vyprávění, sociální hry a komunikační hry.</p> <p><u>Prevence</u> Besedy, spontánní rozhovory (modelové situace - opatrnost při styku s neznámými lidmi, správné řešení konfliktních situací).</p> <p>pokud má hra daná pravidla, dbáme na jejich dodržování</p>	<p>Cestování v dopravních prostředcích, vystoupení na besídkách, recitační soutěž, nácvik divadla .</p> <p>Karneval, návštěva divadelních představení.</p> <p>Výtvarná činnost – malování na chodníku, obrázky, dárečky, výtvarná soutěž - Moje maminka, výroba dárečků k zápisu.</p> <p>hodnocení prací žáků s jejich aktivní účastí,</p> <p>podporovat u žáků zdravé sebehodnocení,</p>

Ad 3. Lidé a čas

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Dodržování denního režimu (návyky na pravidelnou činnost – četba pohádky, odpočinek na koberci, kreslení).</p> <p>Vycházky, využití volného času, úcta k času – přesuny a činnosti bez zbytečných prodlev, soutěže, sportovní hry.</p> <p>Orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost.</p> <p>Pozorování ročních období, rozčlenění roku na čtvrtletí, měsíce, dny....</p> <p>účelně plánovat čas v ŠD</p> <p>vytvářet návyky na pravidelnou přípravu na vyučování,</p>	<p><u>Hodiny</u> Soutěže - měření stopkami, výrobky, (kalendáře, papírové hodiny, kreslení obrázků). Vývoj lidského života – dětství, dospělost, stáří (výtvarné techniky, hry, modelové situace). <u>Historie a pokrok</u> – besedy a výrobky na různá témata (např.: různé styly oblékání, bydlení dříve a nyní, technická zařízení – rádio, televize, počítač, mobil, kino, divadlo, dopravní prostředky...), hudebně pohybové hry, vývoj řemesel (kreslení, malování). <u>Zvyky a tradice</u> – význam lidových zábav (povídání), tradice – výroba masek (Masopust), lidové pranostiky, přísloví, koledy (učení nazpaměť), pověry o nadpřirozených bytostech (četba, ilustrace).</p>	<p>Otvírání studánek.</p> <p>Lidové tradice - vánoční besídka.</p> <p>Karneval, březan - Měsíc knihy (výroba knížek – obal, příběh).</p> <p>Výroba čarodějnic – zábavné odpoledne.</p> <p>Návštěva výstavy.</p>

AD 4. Rozmanitosti přírody

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Četba, využití dětské literatury s přírodní tematikou.</p> <p>Vycházky do lesa, pozorování změn podle ročních období.</p> <p>Péče o pokojové rostliny.</p> <p>Ekologická výchova – třídění odpadu. (pet lahve, papír a ostatní), šetření vodou.</p> <p>Poslech pohádek s přírodní tematikou.</p> <p>Celodružinový výlet na závěr školního roku.</p> <p>rozmanitost a proměnlivost přírody živé a neživé</p> <p>péče o pokojové rostliny a drobné živočichy</p>	<p><u>Prohlubování znalostí o přírodě</u></p> <p>-Hry v přírodě (dramatické prožitkové hry – domečky pro skřítky, živly, turistické značky, orientační hry).</p> <p>-Práce s encyklopedií, pozorování změn v přírodě a jejich proměn v různých obdobích (nebezpečí bouřka, mlha, náledí).</p> <p><u>Poznávání živočichů a rostlin.</u></p> <p>Besedy – Proč někteří živočichové vymírají, Proč jsme v lese na návštěvě.</p> <p><u>Estetická výchova</u> (hlína, modurit, odpadový materiál, kreslení v přírodě, výzdoba třídy přírodninami – listy, výrobky z plodů, malované kamínky, domácí mazlíčci, lesní zvěř).</p>	<p>Vycházka do chráněného území, návštěva MINIZOO DDM MB).</p> <p>Sběr papíru a třídění odpadu – plasty, baterie.</p> <p>tématické vycházky,</p> <p>pobyty v přírodě,</p> <p>pozorování změn v přírodě,</p>

AD5. Člověk a jeho zdraví

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Základní hygienické návyky – sebeobsluha, pořádek, stolování, šetření majetku, odstraňování hluku, větrání).</p> <p>Odpočinek, relaxace, harmonizace nervové soustavy.</p> <p>Tělovýchovné chvílky, pohybové hry, využití sportovního nářadí.</p> <p>Základy společenského chování – zdravení, požádání, poděkování, oslovení.</p> <p>Bezpečnost na silnicích – dobře viditelné oblečení.</p>	<p><u>Zdravá výživa</u> – její výhoda, potravinová pyramida.</p> <p><u>První pomoc</u> – prevence úrazů, důležitá telefonní čísla, ošetření drobných poranění. Blízkost lesa – klíšťa, požáry.</p> <p>Besedy o zdravém <u>životním stylu</u> – sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy), zdravá rodina – civilizační choroby.</p> <p>Oblékání podle ročních období – otužování.</p> <p><u>Sebevzdělání a komunikace</u> – Využití časopisů, doplňovačky, křížovky, didaktické hry, rozvíjení slovní zásoby, příprava na vyučování, vyprávění, pamětní učení básniček, jazykolamy, smyslové hry.</p> <p><u>Esteticko výchovná činnost</u> – rozvoj jemné motoriky, papírové manekýny, textilní koláže, bezpečnost při práci a čistota práce.</p>	<p>Celodenní výlet do přírody – atletická soutěž, návštěva knihovny.</p> <p>Soutěž se zdravotní tematikou.</p> <p>Vycházka za léčivkami do blízkého okolí.</p>